

М. М. Іванік

Коньякський вік і ярус

КОНЬЯКСЬКИЙ ВІК І ЯРУС (від назви м. Коньяк у Франції, де виділено й описано стратотип ярусу) – третій вік пізньокрейдової епохи крейдового періоду та відклади, що утворилися в той час. Коньяк. ярус (К. я.) встановлений 1857 франц. геологом А. Коканом. Коньяк. вік (К. в.) тривав 85,8–88,6 млн р. тому. К. я. поділяється на нижній і верх. під'яруси. Нижній містить амоніт. зони *Peroniceras trigorsatum* (знизу) та *Gauthiericeras margae*, у верх. виділяють одну зону – *Paratexanites serratomarginatus*. В Україні відклади К. я. виявлено у Дніпров.-Донец. і Причорномор. западинах, на Волино-Поділлі, в Криму та Карпатах. У Дніпров.-Донец. западині типові коньяк. відклади представлені писал. крейдою з рідкими конкреціями чорного кременю. Потуж. К. я. там місцями сягає 100–110 м. На окраїнах Донбасу серед коньяк. відкладів – крейда, крейдоподібні мергелі з кременистими стяжіннями та багатою макро- і мікрофауною. У Криму поширені білі та світло-сірі, місцями крейдоподібні вапняки, схожі з вапняками верх. турону. Їхня потуж. 25 м. Коньяк. відклади Рівнин. Криму залягають на знач. глибинах. У числен. свердловинах там розкриті відклади К. я. потуж. 45–95 м представлені кременистими вапняками з проверстками глини і включеннями кристалів піриту. За фауною форамініфер у Рівнин. Криму виділяють зони *Globotruncana coronata* (нижня) та *Globotruncana primitiva*. Коньяк. відклади Причорномор. западини мають обмежене поширення. На Зх. Причорномор'ї трапляються біла та сірватобіла писал. крейда, рідше крейдоподібні мергелі потуж. від 0 до 40–70 м. На Сх. Причорномор'ї коньяк. відклади представлені переважно піскуватими та піщано-глинистими крихкими вапняками, крейдою потуж. 30–35 м, знайдені типові форамініфери К. в. Серед відкладів К. я. на Волино-Поділлі – вапняки, крейдоподібні мергелі потуж. 40–60 м. Також виявлені іноцерами *Inoceramus wandereri*, *Inoceramus crasus* та ін. Найбільше обґрунтовано наявність відкладів К. я. у Карпатах. У Скиб. зоні, де переважає середньоритміч. піскуватий фліш, виявлені форамініфери К. в. *Globotruncana angusticarinata* Gand., *Globotruncana coronata* Bolli, *Globotruncana lineana* Orb., а також поодинокі *Inoceramus koeneni* Müll. Коньяк. відклади у Карпатах залягають у верх. частині нижньострий. підсвіти, потуж. якої сягає 125–150 м. Див. також [Крейдовий період і крейдова система](#), *Мезозойська ера і група*.

Рекомендована література

1. Стратиграфія УРСР. Т. 8. Крейда. К., 1971;
2. Стратиграфічні схеми фанерозою і докембрію України. К., 1993;
3. I. G. Ogg, G. Ogg, F. M. Gradstein. The concise Geologic Time Scale. Cambridge, 2008.

Бібліографічний опис:

Коньякський вік і ярус / М. М. Іванік // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2014. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-3281>

2001-2024 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).